

Nederlandse Bijenhouders Vereniging
(NBV) Afdeling Schouwen-Duiveland

BIJ-kletsen

BIJ-kletsen Nr : 2020- 1
Van : 11 maart 2020
Kleur Koningin: 18 ROOD; 19 GROEN; 20 BLAUW

AGENDA (RFH)

13 maart, 20 uur, IMKER café, Grand Café Helder Renesse.

3 april, 19:30 Algemene Leden Vergadering (ALV) uitnodiging en stukken volgen binnenkort.

10 april, 20 uur, IMKER café, Grand Café Helder Renesse.

8 mei, 20 uur, IMKER café, Grand Café Helder Renesse.

20 juni, Imker Event groep BIJ de Schelde, Terra Maris, Oostkapelle. Aankondiging werd door secretaris verzonden op 2 maart j.l. Opgeven noodzakelijk! (Link naar de vooraankondiging: <http://imkersvereniging-schouwen-duiveland.nl/wp-content/uploads/2020/03/2020-3-2-Imkerevent-Groep-BIJdeSchelde-vooraankondiging-definitief.pdf>)

11 juli, Landelijke Open Imkerijdag (LOI).

DRINGENDE OPROEP

i.v.m. onze website (RF-H)

Voor onze website maken we gebruik van WordPress. Ik heb een beetje verstand van dit webprogramma, maar daar houdt het dan ook op. Wij/ik zijn/ben dringend op zoek naar iemand die er meer verstand van heeft om in voorkomende gevallen een beroep op te kunnen doen. Heb je ervaring met WordPress of weet je iemand die daar behoorlijk verstand van heeft en daarmee weet om te gaan, laat het me dan alsjeblieft weten, onze vereniging kan zich geen betaalde webmaster veroorloven.

Stuur graag je verlossende bericht naar rudolf.m.fontein@planet.nl.

Mededelingen Bestuur (HvdR)

Voor u treft u de eerste editie van BIJKletsen 2020 aan en willen we als bestuur u als eerste een mooi BIJenseizoen toewensen. Hopelijk is ons een goede gezondheid gegeven om ook in 2020 weer volop te genieten van onze prachtige hobby. Tegelijkertijd wil ik u op deze plaats berichten over de aankomende **Algemene Leden Vergadering** die zal plaatsvinden op **vrijdagavond 3 april** a.s. in het bekende gebouw aan de Zevenetijstraat te Zierikzee. Binnenkort zal onze secretaris Jac Rens u de uitnodiging toesturen en vanzelfsprekend hopen we u daar allen te mogen verwelkomen.

In de vorige editie van BIJ-kletsen (2019-06) hebben we teruggekeken naar een aantal onderwerpen die tijdens de najaarsvergadering de revue passeerden. Ik wil u daar graag kort nog even iets over vertellen. U heeft eind vorig jaar duidelijk de behoefte uitgesproken om te kunnen beschikken over een eigen verenigingsruimte, waarin we elkaar als

(aspirant-)leden kunnen ontmoeten. De mogelijkheid om hier "eigen" cursussen en lezingen te organiseren, alsmede kennis en ervaringen uit te wisselen zou door menigeen zeer op prijs worden gesteld. De afgelopen periode is hier door bestuur en enkele leden aandacht aan besteed en tijdens de ALV zal hier daarom opnieuw bij worden stilgestaan. Ook de onderwerpen verenigingshoning en zwerm-scheppen zijn verder opgepakt en zullen vóór aanvang van het zomerseizoen zijn ingevoerd. Aan de eerder besproken instructiefilmpjes wordt op dit moment door Henk Verhage en Winny de Ruiters hard gewerkt. In de loop van het seizoen zullen deze op onze website worden gezet. Overigens wordt deze website binnenkort door onze webmaster Rudolf Fontein vernieuwd en aangepast aan de "eisen" van vandaag. Inmiddels worden de diverse activiteiten die we in 2018 en 2019 zijn begonnen weer ter hand genomen. We zijn als bestuur heel blij dat onder leiding van Mijnie Schiettekatte en Jac Rens de toeristische markten en Landelijke Open Imkerdagen weer worden ingevuld. Recent zijn zij samen met bestuur en een aantal andere leden bijeen geweest om de ervaringen uit 2019 te evalueren en de voorbereidingen te treffen voor 2020. Graag willen we opnieuw een beroep op u doen om Mijnie en Jac te helpen bij de bemensing van deze activiteiten. Datzelfde geldt uiteraard voor de bemensing van het Bijenhuisje in Renesse waar Wim Bil opnieuw voor de organisatie heeft "getekend". Leuk om te weten dat hij hierbij in 2020 een "samenwerking" aan zal gaan met het Ambachtshuis in Renesse. Daar worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geholpen om weer aan een baan te komen. Al deze activiteiten hebben we als vereniging nodig om ons aan de buitenwereld te presenteren. Zoals u weet wordt dat zeer gewaardeerd en benaderen steeds meer partijen onze vereniging om te praten over de opzet van BIJvriendelijke projecten voor de versterking van de biodiversiteit op ons eiland.

Voor de opstart van de diverse nieuwe en uit te breiden projecten hebben we ook leden nodig die deze willen invullen. Hierbij kunt u onder meer denken aan de activiteiten bij Landal, de Stadsboerderij en Goemanszorg. Graag zien we de groep actieve leden in dat kader uitgebreid zodat we samen de lasten en lusten kunnen dragen. Met de inzet van Mijnie Schiettekkatte, Winny de Ruiters en Henk Verhage is onze bijdrage aan de LandschapsDOEdag op 11 april a.s. bij voorbaat al een succes. Als imkersvereniging zijn we niet alleen gevraagd om mee te doen op deze dag, maar hebben Rob Vroom en ondergetekende zelfs meegedaan aan de organisatie ervan. Dit soort verzoeken bereikt ons dus steeds meer en dat laat zien dat we als imkersvereniging een duidelijke plaats binnen de gemeenschap van Schouwen-Duiveland hebben ingenomen. Zo is Wim Bil recent nog gevraagd om een kraam te bezetten bij Bolle in Zierikzee. Dat is van groot belang om onze relatie met

het bedrijfsleven van Schouwen-Duiveland te versterken.

In datzelfde kader is recent een lezing verzorgd bij de Rotary Zierikzee waar de aanwezigen enthousiast werden om zich in te zetten voor biodiversiteit op Schouwen-Duiveland. Zij willen naar het voorbeeld van Noordgouwe samen met ons nadenken over het project "Elk dorp zijn eigen dorpsfruitgaard". Ook een grote ondernemer in Zonnemaire denkt n.a.v. de presentatie na over een gezamenlijk BIJvriendelijk project. Al deze activiteiten versterken ons profiel en de kans om ook in het kader van het sponsor- en subsidieplan gelden te verkrijgen.

Maar alle ideeën en wensen kunnen natuurlijk alleen maar worden uitgevoerd als we daar als vereniging achter blijven staan en ieder naar vermogen een bijdrage levert. Gelukkig zijn er ook steeds meer (aspirant-)leden die hieraan actief mee willen doen. Het bestuur staat in deze open voor een gesprek en daar bij een bakje koffie nader over van gedachten te wisselen. Het bestuur is blij met alle initiatieven en zal betreffende leden ondersteunen bij de uitvoering van activiteiten. Ook in 2020 willen we als imkersvereniging onze rol in de samenleving blijven vervullen.

Tenslotte nog even het volgende. Recent heeft u een vooraankondiging van het Imkersevent 2020 gekregen dat op 20 juni 2020 zal plaatsvinden bij Terra Maris in Oostkapelle. Het bestuur hoopt van harte dat u zich voor dit event van Groep BIJdeSchelde zal inschrijven en deelnemen. Het belooft een interessant en leuk event te worden waarbij niet alleen imkers zijn uitgenodigd. Ook de partners en (klein-)kinderen hebben de gelegenheid om mee te gaan naar Terra Maris. Schrijf u zo snel mogelijk in!

(Een link naar de aankondiging:

<http://imkersvereniging-schouwen-duiveland.nl/wp-content/uploads/2020/03/2020-3-2-Imkerevent-Groep-BIJdeSchelde-vooraankondiging-definitief.pdf>)

Als het imkersevent een succes wordt, ligt het in de bedoeling om in 2021 het event op Schouwen-Duiveland te organiseren.

Tot slot wens ik u namens het bestuur van onze imkersvereniging nogmaals een gezond en BIJvriendelijk seizoen 2020 toe en hoop u allen weer te zien op onze ALV op 3 april 2020 in Zierikzee. Helle van der Roest.

Broed in de wintertros (RF-H)

Omdat het zo'n rare warme winter is leek het me goed om jullie te voorzien van info die ik van de Vlaamse Imkersbond heb bekommen. Het gaat om info uit twee artikelen die ik hier en daar heb ingekort, maar die interessante info geven.

"(...) Broed in de wintertros

Hoe gedraagt de wintertros zich wanneer de broedactiviteit herneemt, terwijl buiten het nog bitter koud is? Aan de buitenrand van de tros zitten de bijen nog dicht op elkaar. Zij wekken warmte op door hun vleugelspijeren te activeren. Binnen in de tros zitten de bijen veel losser. Daar wordt alweer gewerkt. Het honingverbruik stijgt spectaculair, want het eerste broed moet het lekker warm hebben. Dat zijn de meest kritieke dagen. We zijn er dan ook niet altijd

gerust in of de honingvoorraden nog wel toereikend zijn.

Dat is zeker het geval wanneer het winterweer ongewoon lang aanhoudt. In die situatie kan de imker de dekplank even lichten om doorheen de plasticfolie na te kijken waar de wintertros zich bevindt. Zit hij hoog, vlak tegen de afdekking aan, dan heeft hij zich waarschijnlijk tot aan de toplatten doorheen de wintervoorraad gevreten. De imker kan dan een kantraam met verzegeld voer vlak naast de wintertros hangen. Die kleine verstoring kan een terugval in de broedverzorging voorkomen; als we moeten kiezen tussen twee kwalen, kiezen we dan maar voor de minst erge. (...)

Tot zover de aangehaalde tekst. Dit is het laatste stuk van een artikel dat is te lezen via:

<https://www.konvib.be/artikels-pseudo/artikels-biologie-en-gedrag/3083-als-het-lente-wordt.html>

Nieuwsgierig naar de temperatuur in je volk in de winter (RFH)

De Koninklijke Vlaamse Imkersbond heeft een aantal jaar geleden onderzoek gedaan naar de temperatuur van een volk in de kast in de winter.

Stukken uit dit artikel:

"(...) Vochtbeheersing in winter

In de praktijk wordt in normale winters een consumptie rond 30 g per dag vastgesteld van reserves met 82 tot 85% suikergehalte. Deze cijfers gelden voor kolonies van 1 tot 1,5 kg. bijen. (...). Het metaboliseren van honing of suikers in raat levert 730 g water per kg op. De hoge temperatuur houdt de tros kern droog en de lage temperatuur buiten behoedt de trosrand voor uitdrogen. Toch moet er ook in de winter water door verdamping verwijderd worden. (...)

Energierkening van een broedende kolonie

In de winter is 0,8 tot 1 kg verbruik per maand gewoon. Tijdens het broeden wordt dat 3-4 kg. Volgens opgedane ervaring is dus de broedproductie de voornaamste factor van het voedselverbruik. De zeldzame studies wijzen op een consumptie van ong. 2 kg voedsel voor 1 kg broed. Het broed zelf is echter niet de grote verbruiker van het voedsel. Men vond een metabolisme van 5,6 watt/kg. Dit betekent een energie van 28 g suiker per dag of per kg broed, slechts 480 g tijdens de 17 dagen van made tot het uitlopen. Het directe voedselverbruik, de voedseltransformatie voor de larven en diverse activiteiten zoals ventileren, verplaatsen, transporteren, verwarmen, poetsen, water halen, kortom een opgedreven, drukke activiteit verklaart de hoge energierekening.

Bijenvolk: warmbloedig dier met koudbloedige pels

De 'broedbol' in een flinke bijenkolonie bereikt een buitenoppervlak van ong. 0,5 m² dit geheel straalt een warmte af zoals bv. een verwarming radiator. Bij een temperatuurverschil van bv. 30°C (34°C nest, 3°C buiten) zou de niet-geïsoleerde bol een warmteverlies ondergaan van 180 calorieën of 150 watt. Dit zou dus 775 g suiker per dag kosten. Voor 5 kg levende massa zou dit 42 watt/kg worden. Isoleren is dus in deze periode onmisbaar. De voorjaarsisolatie moet

flexibel zijn met betrekking tot de wisselende buitentemperaturen en wisselende activiteiten. Een lege wasraat heeft een isolatievermogen van 2,5 cm isomo. De buitenrand van de bijen in de tussenruimten doet de rest. Die 'randbijen' zitten dicht of los op elkaar, zitten stil of waaieren en kunnen zo het warmteverlies nauwgezet regelen. Als goede koudbloedigen laten de randbijen zich met genoeg afkoelen. De koudbloedige buitenmantel van de bijentros is dus gemaakt voor een koelere omgeving. Daarom kan een hermetisch geïsoleerde bijenkast soms schadelijk zijn. In die zin houdt de constructie van de huidige bijenkasten met draadbodem een grote verbetering in. **Bedenken we dat een kat met een pels en een kip met pluimen geen jas nodig hebben.**

Het is een te groot artikel om hier over te nemen, maar als je op deze link klikt kun je het zo lezen. <https://www.konvib.be/artikels-pseudo/artikels-biologie-en-gedrag/1977-energiesysteem-in-bijenvolken.html>

Volg ons op Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/365152490730740/>
Moet je wel toestemming vragen aan Winnie om toegelaten te worden.

Van de redactie: Wil je volken inzetten als Bestuivingsvolken? (RFH)

Binnenkort breekt het bestuivingsseizoen weer aan. Het kan ook nu weer voorkomen dat we benaderd worden om bijenvolken te plaatsen als dat voor bestuiving noodzakelijk is. Ik heb echter geen idee wie van onze leden of belangstellenden daarvoor in is. Bij bestuiving van fruit (appel, peer, pruim en kers) kun je voor een periode van 3 weken dat een volk op het fruit is neergezet al gauw zo'n € 75 bij de teler declareren, als je dat bent overeen gekomen. Ik ga met volken naar de kers en nu ook naar het koolzaad. (Vind ik zelf erg lekkere honing!). De vergoeding voor koolzaad van NBV advies gaat hier niet op. Die is beduidend minder. Zie het bestuivingsadvies van NBV:

<https://www.bijenhouders.nl/bijenwerk/bestuiving/bestuivingsadvies> op deze webpagina ook een link naar info over het aantal te plaatsen volken per hectare gewas.

https://www.bijenhouders.nl/files/downloads_werkgroep/Bestuiving/Adviezen%20aantallen%20bijenvolken%20voor%20bestuiving.pdf

Er zijn dan wel een aantal zaken van belang. Op de eerste plaats ligt de bestuivingslocatie wel ver genoeg van je huidige standplaats af? (Neem als veilige marge een afstand van omstreeks 6 km). Zie om te bekijken of de afstand groot genoeg is hiervoor het artikel in BIJ-kletsen 2018-3 <http://imkersvereniging-schouwen-duiveland.nl/wp-content/uploads/2018/11/Bij-kletsen-3-def.pdf>. Verder is van belang dat de volken minimaal 8 ramen bezetten met bijen. Het spreekt voor zich dat als een teler voor bestuiving betaalt je niet aan kan komen met een volk dat bv maar 3 ramen met bijen bezet.

Mocht je belangstelling hebben laat het mij dan weten, (rudolf.m.fontein@planet.nl) als er dan extra vraag komt, zal ik je dat laten weten.

Basiscursus Imkeren (RV)

Op donderdagavond 30 januari is de basiscursus voor 2020 weer van start gegaan.

Dit keer met een totaal van 16 cursisten.

De belangstelling was ook dit jaar weer erg groot, maar dit aantal is het maximum om de gewenste kwaliteit van de cursus te handhaven.

Het bestuur is verheugd, dat de theorielessen en de eerste praktijkles wederom bij Zorgboerderij "De Stelle" gegeven mogen worden.

Dit betekent dat wij voor dit jaar weer 16 leden voor onze vereniging welkom mogen heten. Het bestuur hoopt dat zij naast de "studie" ook wat tijd kunnen vinden om aanwezig te zijn bij de activiteiten van de vereniging.

Zij worden dan ook allen van harte uitgenodigd voor de jaarvergadering op 3 april.

Rest nog om hen veel succes te wensen met het volgen van de cursus.

WhatsApp (RFH)

Nitz Neder-Helman is een (Whats-)App groep gestart: **Imkeractiviteiten**. De bedoeling daarvan is elkaar informeren over bepaalde Imkeractiviteiten die op stapel staan, of die je graag met meerderen wil gaan ondernemen.

Bv (stoom-) was smelten en maken of persen van vellen kunstraat.

Zo ga ik binnenkort kunstraatvellen persen & ik kan me voorstellen dat daar mogelijk interesse is om te zien hoe dat werkt.

Maar ook over activiteiten die te maken hebben met verwerking van Propolis en Was tot tinctuur en zalf. Wanneer je daaraan deel wil nemen: richt je tot Nitz, stuur een Appje aan Nitz via 06 388 93 903.

Uitsmijter: Grappig Imkergereedschap bij honing oogsten. (RFH)

Heinrich Niemeier in Ahaus in Duitsland, maakt handige hulpmiddelen voor (groot-) imker. Zo ook een raampjes-keerder die wordt gebruikt bij het ontzegelen. Hij maakt een apparaatje waarin welk raam dan ook past, dat kan worden bevestigd aan de binnenzijde van de honing lekbak. Hij gebruikt een soort föhn (verfafrander?) om te ontzegelen. Ik vind het apparaat wel duur, zo'n € 83,- excl.

Verzendkosten, maar t idee is leuk. Evenals de ontzegelvork met magneet, aan het eind van dit Youtube filmpje. Zie daarvoor:

https://www.youtube.com/watch?v=45A-VN_PTac&feature=emb_rel_end.

Kopij, vraag en aanbod graag inleveren bij de redactie rudolf.m.ontein@planet.nl (klik op de link terwijl je de CONTROLknop ingedrukt houdt).

Tot zover deze berichtgeving BIJ-zondere groet, Rob Vroom (RV), Helle van der Roest (HFR) & Rudolf Fontein-Hubregtse (RFH).